

וישלח ח"כ שיחה א'

שני הפירושים ב"וישקהו" שווים, ושניהם סוברים ש"נקוד עליו" בא למעט מתוכן התיבה. לפירוש אחד "לא נשקו בכל לבו", ולפירוש שני אף ש"נשקו בכל לבו" מכל מקום באה הנקודה למעט מתוכן התיבה וללמדנו שזה היה רק "באותה שעה".

ברש"י (לג, ד): "ויחבקהו: נתגלגלו רחמיו כשראהו משתחוה כל השתחוואות הללו. וישקהו: נקוד עליו ויש חולקין בדבר הזה בברייתא דספרי יש שדרשו נקודה זו לומר שלא נשקו בכל לבו, אר"ש בן יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו".

צריך להבין מדוע אינו מפרש "ויחבקהו" למאן דאמר "שלא נשקו בכל לבו"? ואיך אפשר לומר שב' הפירושים ב"וישקהו" שוים, שלכן מקדים רש"י "ויש חולקין בדבר", הרי בכלל הנקודה באה למעט את הכתוב, ואם כן איך שייך לומר ש"נשקו בכל לבו" הוא הפירוש הפשוט (ואף שהנקודה מוציאה את הנשיקה דעשו מפשוטו, שהרי הלכה היא שעשו שונא ליעקב, ונשיקה זו נתמעטה מהכלל דעשו שונא ליעקב, מכל מקום אין זה פשוטו של מקרא, שהרי בכל מקום הנקודה ממעטת את התיבה ולא את תוכן הענין)?

והביאור: בכלל אין דרכו של רש"י לבאר את הנקודות, ומבארם רק כשישנו קושי בפירוש הפשוט. והנה, בפרשה זו ישנה קושי כללי, והוא כיצד נתהפך לבבו של עשו מהקצה אל הקצה - מהליכה עם ד' מאות איש ל"ויחבקהו"? ועל זה מפרש רש"י "שנתגלגלו רחמיו כשראהו משתחוה כל השתחוואות הללו" (וענין זה הוא לכל הדיעות). אך אח"כ אומר הכתוב "וישקהו" - שזהו ביטוי לאהבה גדולה יותר - וא"כ קשה לומר ש"השתחוואות הללו" יפעלו עד כדי כך. ועל זה מפרש רש"י ב' פירושים ששניהם שוים בפשוטו של מקרא: (א) "שלא נשקו בכל לבו" (ועל פי זה יובן השייכות להנאמר לפני כן ע"ד "ארבע מאות איש וגו"). (ב) שנשקו בכל לבו אך נקוד עליו, כי אע"פ שבאותו רגע היה זה בכל לבו מכל מקום אין זה אהבה אמיתית כי זה ה' רק "באותה שעה" (ועפ"ז יובן המשך הפרשה שמשמע שאכן, על כל פנים באותה שעה, נתהפך לבבו לגמרי שהרי אמר "אציגה נא וגו"), ואין בזה כדי לבטל את התוקף ד"הלכה" שעשו שונא ליעקב.

ובעל המאמר הוא רשב"י, דרשב"י ראה את שנאת עשו ליעקב בימיו, ומכל מקום כשהיו צריכים לפעול על רומי שלחו את רשב"י כי ה' מלומד בניסים, ולכן סבר רשב"י שאף שעשו שונא ליעקב, מ"מ למי שמלומד בניסים כיעקב יכול להיעשות נס, ועשו יכול לנשק את יעקב בכל לבו (באותה שעה).

וזה מתאים לכללות עבודתו של רשב"י שאמר "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", שגם כשהעולם במצב שישנו דין מצד ענינים בלתי רצויים, הוא "סובל עונותיהם ופטרן מן הדין". וע"ד שגם במצב של "עשו שונא ליעקב" יכול להיות "נכמרו רחמיו".

וההוראה שמצד אחד צריך לזכור שעשו שונא ליעקב, אך מצד שני גם בגלות יכולים לפעול על עשו שגם בהיותו במעמדו ומצבו יהיה "נכמרו רחמיו".